

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндго. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Будова руского театру.

Повстане нового товариства, яке прийняло на себе задачу довести до кінця справу будови руского, народного театру, ого злите ся з комітетом в лоні «Рускої Бесіди», що поставив собі був таку саму ціль, та перші прояви діяльності сего злученого Товариства викликали живе задоволене в цілій нашій суспільности і як найкрасні надії, що розпочата справа піде від тепер скорою ходою.

Із справоздання засідань тов. ім. Котляревського довідав ся загал, що виділ Товариства рішив удати ся до ради міста Львова з просьбою о визначенє місця під будову руского театру. Видко з того, що нове товариство рішило ся вже на перший крок і будову руского театру не гадає відкладати у мрачну даль.

А до такого відкладання нема зовсім жадної раціональної причини, так зі сторони материяльної, як і сказати-б, артистичної. Вправді наш театр під нинішню добу не стоїть на знатній, артистичній уровені. Наші старі ветерани-актори надто скоро перенесли ся до спокійнішого життя на тому сьвітї. Тяжкі переходи театру за послідні літа відчували від него не одну спосібну і визначну силу артистичну. Але лишив ся молодий накоренок, охочий до праці, талановитий та обдарений всіми сценічними средствами. Є там між нашими молодими членами театру і гарні голоси і акторські індивідуальности. Ось-ось леда рік, а з того молодого покоління виклюють ся артисти та співаки в повнім того слова значіню.

До того-ж нового розцвіту нашого театру треба пригідних условин; треба тривкої підстави їх артистичної діяльності та житевої будучности. Вічне скитанє убиває не лише змаганя до поступу в штуці, але і взагалі охоту до праці. Поки ще молодий та безжурний син музи живе тільки шукоюю одною, поти він ще і не чує долегливостий сего скитальства, але примітивна аж до крайности сцена і єї ціла обстановка не може в нїм викликати запалу до своєї штуки, сего перенесеня себе в сьвіт ілюзії та поважного пониманя свого завданя — які лише можуть двигнути єго до артистичної досконалости. А у старших акторів сесе скитальство є просто безвиглядностію життя, є засудом на вічні долегливості, клопоти, труди аж до вичерпаня послідних сил.

Ми-ж самі наглядно переконали ся, що «в своїй хаті своя правда і сила і... доля». Бо от як прояснила ся доля усіх тих наших товаришів, що спромогли ся здобути собі свою власну хату. Зріст і розвій наших просьвітних, наукових і грошевих товариств, який бачимо в посліднім часі почав ся від тої хвилі, коли они зажили під своїм власним дахом. Так і наш театр підніс би ся сам собою на вижину, якої нині по нїм ніхто і не припускає, коли-б станув під покровом власних пенатів.

Що-до материяльної сторони не бачимо також великих перепонов. Тов. ім. Котляревського має під руками узбираний давним комітетом звиш 30-тисячний капітал.

Коли-б Тов. ім. Котляревського думало про якийсь монументальний, величавий будинок, то певно, що ся сума була би зникаючо малою. Тоді треба би будову відложити бодай на яких двацять літ. Але нам не треба монументів, а практичного і дешевого будинку для захисту убогої рускої Мельпомени.

Гріх мав би той, що дораджував би викидати тисячі, зібрані нашою незаможною публікою, на коштовно збитковне урядженє театру — гріх мав би тому, бо покривдив би стілько других пожиточних цілий і пекучих потреб, що аж допрошують ся поратунку і підмоги загалу. Така убога, а тільки потребуєча суспільність, як наша, мусить числити ся з кожним шелягом та не викидати публічного гроша на збиткові або непрактичні цілі. А для нашого театру потрібно скромної і невеликої сцени, але щоби вже як найскорше стала побудована.

Не можна числити на се, аби руский театр зміг через цілий рік удержати ся у Львові. А впрочім було би се навіть некористно що до задачі і цілі нашого театру. Коли-б ми зискали, припустім, столичний театр а стратили тим самим добрий, вандрівний театр, що обїздить цілий край, кожду хоч найменчу містину, то ми стратили би на тїм багато. Ми би стратили того невсипущого сівача на народній ниві, якого можуть позавидувати нам другі народи. Знаючи, як навіть у найбільше культурних народів заходять ся коло того, аби організувати дешеві, а добрі, стоячі на висоті культурного завданя вандрівні театри, мусимо високо цінити вандрівну ціху нашого театру. Ходить лише о те, аби створити для него пристановище, де він міг би зконсолідувати свої сили, придбати відповідний репертуар, а відтак з новим засобом здорового зерна вибрати ся на посів по краю.

Тому пиняти довго з наміреною будовою театру нема потреби, але треба брати ся за діло. Передовсім обчислити розміри нового театру — а справу сю віддати, розуміє ся, фаховим людям. Вже тепер треба думати про пляни будучого театру.

Такий пр. театрик, як в Чернівцях міський, можна би вибудувати вже за ті гроші, що є узбирані. А коли такий театр вистарчає для цілих Чернівців, то чейже для львівських Русинів більшого і не треба. А не треба більшого і з огляду на сили і задачу рускої і артистичної дружини. Отже чого довше зволікати? Краше розписати конкурс, або і в який другий спосіб постарати ся о пляни для нового театру і з готовим наміром чекати на рішенє львівської ради міської. Нове тов. Котляревського, що воно від самого початку дало доказ, як єму лежить на серцю справа будови театру, коли відкине всякі забаги виставности і зверхної чванливости, а возьме ся до справи практично а рішучо, положить справдішні заслуги для рускої драматичної штуки. Коли не довело ся нам у сїм столітю витати свою музу у власній хаті, то найже з початком слідуєчого столітя загомонить руске слово з власної сцени і з 1. січня 1901 року галицка Русь

святкує перже інавгураційне представленє в рускім театрі у Львові. Се мета, якою Тов. ім. Котляревського повинно одупевити себе і цілу нашу патріотичну суспільність.

Допись з України.

«Адін народ».

В старовину одержує було собі від Монаршої ласки який небудь «болярін» великі грунти де на Українських землях, та й переселене на них своїх кріпаків з якої небудь Калужської і там Тверської губернії. Густо, бач, там у боляріна підданих, а грунту не так-то щоб богацько, а на новому подарункові навпаки грунту богацько, людей мало, то він і поділяє було. Цілі села Лапотників перелазили тоді до нас, та й осідали ся у землі Хахлацькій поруч з «Хахлами», з «Черкасами», як писали ся вони офіційально у грамотах канцелярії тодішніх Московських.

Від тоді вже століття минули, а й досі ще існують такі села, як, от хоч би і побіля Харкова, «Лазова Руская» поруч з «Лазовою Черкаською», «Тішкі Русские», поруч з «Тішками Черкаськими» чи «Козача Лопань» поруч з великоруською «Веселою Лопаню».

Звичайна непроглядна темнота панує у нас усюди по селах межі всіма однакові і чи великорус, чи Українець, то що до духового життя вони однакові. Й казати нічого, що самопізнання якого-б то не було у них немає ніякого. Все життя їхнє що найбільше є звиряче. Всі піклуваня в них обмежують ся тільки одним тлунковим питанєм, та й годі. Отже межі тими селами расова, якоє інстинктивна, ворожість існує. Прикладом, з Лазової Русської із Лозової Черкаської люди йдуть на роботу до сусідніх, панів, працюють вони там вкупі, поруч на одній ниві, по праці садовлять ся за одну миску, крають шматки від однієї хлібини, але в розмові межі ними «хахол» і «кацап» з язика не сходять. Один над одним, один з одного вони що миті кепкують. Як кацап, так і хахол, щоб словом один одного вразити, як найгострійше, аж напружують ся.

Власними очима днями тільки бачив я от-такє і питаю, чому воно так межі ними? Невже тому, що вони, як то кажуть «Новоукраїнські» й інчі (хай вибачуть, що я їх так правдиво зву) темні спеціалісти — охронителі, «адін народ?»

Велике село Козача Лопань живе яке і на границі Харківщини з Курщиною. Село те чисто Українське і ані на гич нічим не відрізняєт ся від таких же сел Полтавської, Київської й інчих Українських губерній.

Відїхавши веретів з 15 від Козачої Лопані я переїхав велике село зовсім вже великоруське. Ще веретів 10—15 і я побачив село мішане: Хата Українська, хата великоруська в йому і знов. Так і видно яка хата родині якої народности належить. Чепурність і нечепурність тієї, чи инчої хати, так в вічі і кидають ся, аж вражають.

Фірман, що сидів у мене на перидку, був Українець, людина середнього віку.

— Коли це вони так поперемишували ся тут? Спитав я його.

— Хто?

— Та хахли з кацапами.

— А з давен давних вже. Кажуть ще за панів. Це село було панське.

Відповів він мінї.

Дивлю ся я й він, чи то з жінкою, чи то

з мужиком з ким не зустрінемо ся тільки ми, ідучи, неодмінно повітаєть ся, а по зможности, то ще і-словам двома і перекинуть ся де з ким.

— Та у тебе, земляче, богацько у цьому селі знайомих, я бачу?

— Оттак пак! Та я-ж сам з цього села!

— Та не може бути!

— Чому-ж не може? Ні так воно й є.

— Як-же-ж ви живете вкупі з Москалями, а не помосковщитесь?

— Оттаке! Чого-ж нам московщити ся? Вони самі по собі, а ми самі по собі.

— Невже-ж ви і не жените ся на сусідках Московках і навпаки їхні парубки на ваших дівчатах?

— Женити ся на їхніх? Ні, не хай їм! Як його женити ся на ній, коли вона тобі ані сорочки не пошив, як слід такої, яку змалечку звик носити, ані борщу не вмів зварити, у них все >щі<.

— А їхні женють ся?

— Та їхні бува що й женють ся, порідко тільки.

Ну, а діти-ж їх які, чи хахли, чи москалі виходять?

— Та діти більше до нас всім нахилиють ся, через те, що, бач, мати-ж наша...

Ця моя розмова є правдива й ані одного слова в ній немає, щоб я його вигадав.

Про це я лічу себе повинним сказати за для тих всіх >Акимів<, які, хоч кіл, мовляв, їм на голові теши, отто так голосно і ревно ренетують >адін народ< та й що хоч з ними!

Ipsaque.

З політичного поля.

В німецькій радї державній правительство цілковито посрамило ся. Іменно правительство провалило ся з своїм каналовим проєктом. Мимо того, що цісар дуже шумно заповів в Дортмунді, що палата послів як один муж стане, щоби поперти се велике діло, мимо того, що міністри загрозили розв'язанєм палати, наколи би відкинено проєкт — мимо того послі відкинули і то в двох вже читанях. Єслиби цілий проєкт був вже в другім читанні відкинений — то не потрібне було би третє читанє, але прихильники проєкту не могли уратувати вже цілого проєкту, постарали ся о те, щоби перепровадити §. 6. проєкту — і длятого мусить відбутися ще третє читанє. Так отже горячі бажаня цісара Вільгельма не сповнили ся. Цісар однак не багато собі з того робить, він відгриває ролю великого шпортовця далі, виступає і далі з шумними та бомбастичними бесідами як і передше. От недавно відбуло ся на полях Сайнт-Приват

відслонене памятника для погибших жовнівів з 1. полку гвардії. Тут мав цісар поле до пису. Виступив отже з горячою бесідою. По кількох шумних фразах, що їх сказав на похвалу полку, так говорив: Форма памятника, який тут маємо перед собою, не є така як звичайно у памятників на полях борби. Покритий панциром архангел мирно опирає ся на мечи, де видніє напис: >Semper talis<. Хочу, щоби ся статуя мала також загальне значінє. Стоїть она на полях крови, немов би сторож всіх тут полягших борців, так французских як і наших, бо борячи ся хоробро за цісара і вітчину знайшли славу смерть і французські жовніри. А коли хоругви склонять ся перед сим памятником дорожчи нам товаришів, то най рівночасно повівають над гробами наших противників, котрих памяти віддаємо належну їм честь і пошану.

О Турції в остатних часах цілковито забула Европа. Однак султан постарав ся о те, щоби припіннути ся ласкавій памяти Европи, хоч вибрав до того не дуже добру спосібність. Іменно в Арабії є велика провінція Емен, що від року вже бунтує ся. Вислано там шестий корпус війська — сей однак стратив много воєнків і майже всіх офіцирів. Длятого султан хотів післати там семейн корпус. Офіцири однак спротивили ся і зажадали насамперед виплати залеглої гажі. Віддано їх під суд і зачато по порядку закликати иньших офіцирів щоби перенесли ся до семого корпусу і йшли до Емен. Но але всі они жадали того самого, що перші. Ряд отже узбирав трохи гроша, заплатив їм і вислав до Арабії. Але се додало тепер відваги офіцирам. Зажадали тепер, щоби знесено >тейни< се є квітки які діставали до магазинів на мясо, хліб і иньшу живність, а дали їм чисту пенсію. Турция надала сій справі значінє бунту против святых народних традицій а то в тій ціли, щоби мати за собою правовірних музулманів. Справа ся в кождім разі буде якось поладжена але все кидає бліде дуже сьвітло на державу, що як видко вже розлітає ся.

НОВИНКИ.

— Подвиг руского єпископського ординаріату в Перемишлі. В хвили, коли всюди у нас відбуває борба о наші національні права і о рівноуправнєнє нашої мови, в хвили, коли руське патріотичне духовенство на своїх соборниках постановило з всякими властями переписувати ся по руськи і принимати лише рускі письма — в тій хвили видав ординаріат перемиський — як доносить >Dziennik Polski< в останнім Вістнику Перемискої Єпархії розпорядженє, щоби парохіяльні уряди перемиської дієцезії принимали від урядів польські письма і на них по польски відповідали. Не знаємо о стілько прав-

ди в донесеню Dziennika — если би однак се було правдою — в що аж вірити не хоче ся — то можна зложити найнижшу кондоленцію перемискому ординаріатови. Се чисте безголове. Цілковитим природно, що таке розпорядженє Dziennik-ови аж страх припало до смаку, називає его навіть >prawdziwie meski, godny uznania etc<. Ми поступованє се назвалибисьмо властивим і належним єму іменем і назвемо тоді, як переконаємо ся, чи то дійстно правда.

— Сензацийне зізнанє. Маріян Голембювский урядник гал. Каси ощадности, о котрого самоубийстві ми недавно доносили, зізнав перед смертю, що мусів відобрати собі житє, бо мучила его совість за те, що взяв 100 зл., щоби голосувати яко судія присяглий за увільненєм Гольдстерна і Левенгерца.

— Доповняючий вибір одного члена Ради повітової в Жидачеві розписало намістництво на день 3. жовтня.

— Сегорічні маневри відбудуть ся над російскою границею в околиці Бродів і Підкаменя.

— Перші кари за цукор. З Праги доносять, що два купці зістали засуджені на 700 зр. кари — кождий за се, що затаїли запаси цукру.

— Страшна похибна. В замку Марчальскім, належачім до гр. Павла Шехенього, приключив ся вчєра страшний випадок. Чотиролітний синок гр. Шехенього заслаб і вівзвано до него окружного лікаря д-ра Філіппа. Лікар хотів дитині для усмирєня болів, виписнути сублімату квасу винного. Отже написав рецєпту на 500 грамів сублімату квасу винного і на 500 грамів карболлю, котрого потребував для цілий дезинфекційних. Тимчасом в антиці поміняно написи на флашках, а лікар з причини сильного нежиту (хоть нюхав плин у флашчинках) не завважав обміни і вприснув дитині дозу карболлю. Дитина в годину пізнійше умерла. Лікареви і аптикареви виточено слідство.

— Отроєнє грибами. В Фільварках малих під Бродами отроїла ся грибами родина Ковальчиків. Дитина умерла в кілька годин по їдї, а батька і матір відвезли ще до шпиталю в Бродях, але мимо енергічної помочи лікарської Ковальчикова умерла а Ковальчик лежить без надї.

— В очи цілювати небезпечно. Професор окулістики вроцлавского універзитету представив на клініці хору, що через поцілуї утратила цілковито взір. Муж єї, властитель дібр на Шлеску, мав звичай цілювати єї в очи. Коли жінка зголосила ся на клініку, довго шукали лікарі причини хороби. Вкінци стверджено, що причиною сильного запалєня рогівки були >пневмококи<, що знаходили ся в слині мужа хорой і котрі через поцілуї дістались до очної ями. Позаяк остаточно кождий чоловік може в слині мати такі >пневмококи<, отже треба бути дуже осторожним з цілованєм в очи.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові оповіщує: Дотеперішні назви перестанків лежачих на шляху Відень дворець західний — Кляйн-Швехат-Гайлгенштадт змінєно так: Шпіц на Пратершпіц; Штадтлявербіке на Донавкебангоф, а Лягергавє на Авштелюнґсштрассє.

НАТАЛЯ

або

ДВІ ДОЛІ РАЗОМ.

Поема Михайла Макаровского.

(Далі).

ПІСНЯ ТРЕТЯ.

БАТЬКО.

10 То прийшов хтось незнакомий в плисовім чекмені:
Хустка гарная, червона висіла з кишені,
Шанку має дуже добру, пояс справжній шльонський,
А за поясом ножака мабуть трапезонський;
Лоб його в пілу і потом де-куди облитий;
Сам сідий, а ще здоровий, тільки мов сердитий,
По двору зорив, шатав ся і побрів до хати,
Всунувсь в сіни, вбрав ся в хату, мов що купувати;
Думали, що се Татарин, так перехрестив ся
10 І до образа сьвятого низько уклонив ся;
То стовном стояв, то м'яв ся край стола і полу;
Тер свій лоб, то ус, то щоки, то грудницю голу;
То за пояс заложивши руку приглядав ся;
Мов шукав собі знакомих, часом ов'михав ся;
Придивившись-же на матір і на молодую,
Став він плакати і казати мову їм такую:
>Чи мене-ж ти не пізнала, серце Харитино!
І ти, Талю дорогая, любая дитино!
Я-ж твій батько, я твій рідний, що в тобі кохав ся,
20 Що ідучи у погонці, плакав турбовав ся.
Де я був? не розказати! надививсь на море;
Розпізнав добро і лихо, радости і горе;
Но тебе і в хмарах бачив і в воді глибокій,
В темних пушах і безседах, на горі високій;
Бачив неньку біля тебе, плач ваш і незгоди;
Слав вам вісточки за себе з вітром через води!

Часто золота цурав ся, сухарем хвалив ся,
Подав з мачти в шумне море, з нехристами бив ся,
Ось шрами, а ось-де куля пробуртила ногу,
30 Друга в кульші, третю виняв лікар, слава Богу;
Ланцохи жовали м'ясо, руки обгризали, —
З ран глибоких лишні черви часто вилізали;
В день жарота припікала, холод жав по ночі;
Смерть турецька заглядала в темні мої очі;
Но не згинув і в неволі, спас ся молитвами,
І тепер мов не каліка, жив, здоров із вами!
Не журітесь-же, не плачте, горювати годі!
Я уже не за Дуляєм а в своїй господі;
Поживу на ваше щастя з Коленком сватом,
40 Як живуть всі добрі люди, або брат із братом.
Що нас Бог у купу зводить, вчєра я звістив ся,
І сюда як вихор полем в radoцях цувствив ся.
>Гляньте лиш, Тарас вернув ся!< иньші закричали;
Иньші, мов окостенівши, з радощий мовчали;
Де-хто кинув ся з за столу гостя обнімати;
Тільки, що робить, не знає ні дочка, ні мати:
Ся голубонька трясла ся, рученьки ламала,
То за серденько вхопилась і як глина стала;
Мати погляда на доню, мов поради просить;
50 Доня й милого забула, — стогне та голосить.
Говорилиб так же мови у обох не має,
Ледви дишуть, мов не чуять, голос замірає;
Но Тарас — козак бувалий: взявши Харитину,
Чмутовав; умів розважить матір і дитину.
Вгамувалась молодая, звеселилась мати,
І Тарас, як рідний батько просить всіх сідати.
Чемеричка, говоруха, чарочки підносить,
А Харина за Тараса пить по повній просить.
Понили, розвеселились, за їду взяли ся,
60 Капельняці грать козацькі штуки прийняли ся:
Як із города Азова три брати втікали,
Як Палій і Перебийніс жидову лякали,
Про Лементаря програвли, Кальниша і Саву,
Про Харка і Дорошенка, Запорожжя славу.

(Далі буде).

— **Слюб небіщиків.** Хіни се край найріжнороднішій дивацтв. Під взглядом звичаїв і обичаїв — заходить велике між Европою а ними — противенство. І так пр. підчас жалоби носять білі сукні; на коня сїдають з правої а не лівої сторони як є звичай в Европі, обїд починають від десеру а кінчать на зупі. Але се, то ще дрібниця. Є ще в Хінах звичай, що переходить всі диватства. Є се «слуб небіщиків». Хінці вірять що житє позагробове представляє для людей нежонатих багато неприємностей. Дятого кож дий горожанин хінський, хочачи уникнути тих неприємностей старає ся як найскорше ожени-ти. Коли натомість умре якийсь нежонатим то родина его старає ся в сей спосіб зарадити, що вишукують незамужну женщину, що умерла в тїм самім дни, що нежонатий Хінчик. Потім вносять єї до тої хати де знаходиться ся его ті-ло, уставляють обоє в рядї і відбуває ся шлюб-на церемонія після звичаю Хінського. Пізнійше вносять їх на кладовище і суть дуже задоволені, що помершому заощадили багато прикрос-тей.

— **Песячий іспит.** Нинї настали такі тяжкі ча-си, що навіть вже й пси мусять здавати іспит, іменно же ті, що вступають до служби військо-вої. Інші пси поки що увільнені ще від іспитів (що найбільше здають приватно). Такий песячий іспит військовий відбував ся в днях 3. і 4. лип-ня на прускім Шлеску в місцевости Ельс, на по-лі засіянім збіжем близько ліса. До іспиту при-ступило 16 псів, а іменно з ліпшого роду 5 т. зв. Колїес (Collies — мішанці шкотских і ан-глійских псів вівчарских), два німецькі пси ми-сливі, чотири пси вівчарські і один пудель-пон-тер а всі прочі — самі прості, мішанці яких не-будь родів. Іспит обнимав слїдуючі предмети: 1. Поведенє пса на варті. — 2. Поворот з патрулі до проводиря. — 3. Хід від проводиря на патро-лю. — 4. Ходженє за слїдом проводиря. — 5. Віддаванє. Задля браку часу відпали ще слїду-ючі предмети: Веденє на шнурку, доношенє па-тронів, вишукуванє ранених і даванє знати о них гавканєм. Класифікація була остра і дуже скомплікована. Остаточнє здало іспит всего лиш 6 псів, а іменно пудель-понтер Міргель з від-значенєм — дістав першу нагороду і нагороду почетну і 5 псів Колїес з добрим поступом. Про-чі поперепадали з одного, двох або і більше предметів. Чи дозволено їм поправки здавати — того вже не звісно. Додати ще потреба, що всі пси здавали іспит лиш в німецькім язичї яко ви-кладовім. Отже іспит сей показав, що лиш сім псів дало гарканєм знати о тїм, що підсуває ся неприятельска патруля, 5 наробило зараз багато крику, а 4 дістало третю класу з пильности, бо навіть і не рушили ся, коли «неприятель» над-ходив. Переносити вісти мусїли молоді пси на 2½ кільметра а старі на 3 кільметри від поль-ної сторони до патрулі і назад. Девять псів ро-било службу післянців дуже добре. Псам, що вказали недостатчний поступ в сім предметі не дозволено вже дальшого іспиту робити. Ци-каво також, що 8 псів не умїло іти за слїдом своїх проводирів і не вернули до них, бо або стратили їх слїд або таки не умїли его відшу-кати; они очевидно спускали ся за багато на очи а за мало на нїс. Добру ноту з пильности і обичаїв одержали лиш згадані пять колїес, бо они вказали ся жвавими, послухними, з добри-ми носами, а при тїм дичина їх зовсім не кор-тіла. Сего року відбуде ся ще й другий іспит в зимі на снїгу і в лісі а першу нагороду вже ви-значено в сумі 1000 марок.

Наука, штука, література.

— **Дзвінок** письмо ілюстрованє для науки і забави руских дїтїй і молодежи, ч. 16, містить в собі: «Чародїйка» казка (Перро); «На чужїй сторонї» оповіданє І. Спїлки (конець); «Омелько селянський та барабан царський» казка Л. Тол-стого; а з поезій: «Хлопчик Нагадай» казка Школиченка (конець).

— **Сольо-терно!** оповіданє з льотерійних при-год Льва Лопатинського, передрук з «Руслана» накладом А. Хойнацкого. Цїна 15 кр. а. в.

— **3 теки самоубийця.** Психологічний образок у замїтках і поезіях Петра Кармановского; пе-редрук з «Руслана» накладом А. Хойнацкого 48 стор. на гарнім, велїновім папері. — Цїна 20 кр. а. в.

Телеграми.

Ішль, 21. серпня. Цїсар приймав вчера на авдїєнції президента гр. Туна. Авдїєнція тре-вала півтретя години. Пізнійше був на авдїєн-ції міністер просвіти гр. Біляндт.

Відень, 21. серпня. Після ухвали цілого ко-мітету християнсько-соціального сторонництва робітників відбуде ся з кінцем жовтня с. р. у Відні конгрес християнсько-соціальних робіт-ників з цілої Австрії.

Будапешт, 21. серпня. Вчера відбула ся велика процесія яко в день патрона Угорщини

св. Стефана. В золотій скриночці несено руку св. Стефана. Службу відправив примас Вассари.

Будапешт, 21. серпня. Президент міністрів Шель повертає по довгій хоробі з своїх дїбр єю-ди. Розвічнуть ся приготвлення до скликана угорського сойму. На порядку буде вибір спіль-них делегацій.

Білгород, 21. серпня. Процес против учас-тників заговору на короля Міяна розічне ся 24. с. м.

Париж, 21. серпня. Вчера відбули ся великі демонстрації перед домом де замкнений Герін. Полїція арештувала 20 осіб. Замкнених тракту-ють дуже остро. — Відбули ся великі збори а-нархістів і соціалїстів. Полїція розігнала зі-браних.

Константинополь, 21. серпня. Армєнський патріарх вніс протест против арештовань Ар-мєнців, між котрими знаходять ся навіть дїти. Поголоски будьто би прийшли революціонери суть видумкою поліції.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Омелько Цуциня.

Оповіданє

Олександра Катренка.

(1897 р.).

(Далї).

От так думав він, от так покладав, от так мучив ся він. Аж до неможливости, до неви-мови важко спочував він себе. Чого-б був ти-ми годинами не віддав би Омелько, пів жисти і хвилини не гадаючи, він зрік ся-б зараз, аби-б тільки відкараскати ся від страшної єму тієї тюрми. Его муки духові пекельними були. Він перепочував ся стільки таким, скільки і якого инчі люди певно загально за цілий вік свій не переживуть, не покуштують у собі нічого по-дїбного, хоч би про те й якого горя, важкого лиха життєвого звичайного на ниві їхнього сьві-тового пробування їм не трапляло ся-б було. Але відвернути присуду того, тим більше задля Омелька, людини простої, темної, до того ще горем затлуманеної, ще до того, що й найго-ловнійше, всего убогої, ніяким робом не можна було. Статут, бач, не шуткує з бідолахами. Сло-во суддї праведного задля них не летить, як горобець. І круть-верть, а маленькій людині по всяк час у черепочку буває смерть, як то кажуть.

І Омелько швидко опинив ся, хоч з погля-ду й у розкішному, камяному палаці, але у су-ворій тюрмі.

І диво дивовижне! Сливе тільки він увій-шов туди, єму полегчало. Зовсім, як слїд огов-тав ся він там не швидко, але на серцеві, на душі повільнійшало у його там за порогом миттю. Послівче: «гуртом і кашу добре їсти» справдіо ся тут на йому цілком.

Призначений до неволі, межі миром віль-ним, незаплямованим, Омелько почував себе гостро відзначеним від всіх инчих людей на-вколо себе, він власними очима дивив ся на себе, як на смердячу якусь істоту задля кож-дого-ж. Він певен був, що всі неодмінно по-винні були так на його дивити ся, бо-ж і сам він на їх місці поводи ся-б не інак. Вступив-ши-ж у тюрму Омелько від разу попав ся у чималу громаду подібних собі людей, таких-же, як і він, статутот і, як єму здавало ся, оком мира, помічених і єму полегчало миттю, він трохи заспокоїв ся.

— Та не один же я на сьвітї такий послї-дущий з послїдущих! Богацько, бач, таких є, як і я! Зараз-же мелькнула думка у його в го-лові.

Трохи далі, як Омелько спізнав ся був вже де з ким там, розпитав ся де у кого де об чо-му гарненько, то він власно осьвідчив ся, що він не тільки тут послїдущий, мовляв, який ме-жи своїм товариством, але сливе первий над первими тут, кращій над кращими. Єму аж со-ромно навіть зробило ся за праведність перед ними свою. Соромність та в йому швидко пе-ревернула ся на злість ось яку до людей тих, які запроторили его у отсе певне сьогосьвітне пекло.

Найбільше там сидїли кривні дїти великого міста, яких воно породило і виховало їх, зро-стило, ще з пильшок навіть призначивши їх до

тюрми. То були люди, в яких, в кождому з яких виразно, як у верцадї, визначили ся, як у фо-кусї зібрали ся до купи всі що найгірші, що найчорнійші боки духової жисти, загально па-нууючі межі усією громадою великого міста. Таких людей, які були там з Омельком поки що по селах немає; там їх таких й у день з во-гнем і те не знайдеш. Тут були найбільше зло-дїї, душегуби що найсправедливіші. Тут були такі, яких все житє на тому тільки і держало ся, в тому тільки цілком і істнувало, щоб кра-сти, та й красти і красти де тільки і що можно було і тільки тим і жити. Звичайно у такому, чи инчому випадці, як що треба того задля діла, праці їхньої, то такі ті люди, кождий з них і не замислюють ся, що-б й убити, задавити, або що кого там впаде. Роблючи таке вони ані най-меньше не лічуть, не покладають, не тямлють навіть що вони роблють зле, ні. На їхнє око, то вони також, як і всі люди на сьвітї працю-ють тільки і працею тією своєю, долею їм при-значеною, як і всі, добувають собі хліба, мо-жливість жити так, чи инче на сьвітї. За віщо їх ганяють наче дике звіря, ловлють, судять, карають, сюди садовлють, відриваючи їх на який час від їхнього ремества, як вони звуть ту свою роботу, вони як слїд осягнути розумом своїм не можуть. Сидячи у тюрмі вони і мало не мучуть ся тим почуттєм, яким перемучував ся отто Омелько, а переймають ся тільки ли-хою ворогливостію до тих своїх, на око їх, не-справедливих, гонителїв, ворогів, та й сількієс та й все. (Далї буде).

Відозва

Видїлу „Руского Товариства педагогічного“

«В чиїх руках керма вихованя моло-дежи, того будучність». Сю гадку покла-ли всі народи просьвічені основою своїх змагань, котрих метою є забезпечити собі повагу і пошанованє посеред людської су-спільности, сю правду підносять они виши-саю на народній хоругві в гору, щоби за-грїти і одушевити серце до завзятої обо-рони свого найдожнього права, на котрім росте їх будучність, коли появиться ся хоч би найменьша хмарка, що могла би за-крити їх ясний народний горизонт. На сто-рожих сих основних народних інтересів сто-їть всюди Товариство педагогічне, а до підмоги єму повинен бути готовим цілий нарід. Видїл Руского Товариства педаго-гічного, перенятий повною сьвідомостію своїх обовязків і щирою готовістю пра-ці для загального добра, хочачи совістно сповняти повірене єму діло, отворив як вже відомо, першу руску дівочу школу для дів-чат а тепер, знаючи також, як то тяжко приходить нераз руским родичам найти у Львові відповідне мешканє для своїх до-ньок, приступив до отвореня в вересни се-го року дівочого інститута. В тій цілі ви-брав по мысли статута комітет, до котрого належать: Вп. Едвард Харкевич, дир. гімн. яко голова; Вп. п. Герміна Шухевичева, яко директорка економїчна; Вп. п. Марія Лісецка, яко директорка наукова; Вп. О. Сов. Гузар Евгений, яко сьвященик; Вп. п. Др. Зофія Морачевска, яко лікар; Вп. Др. Стефан Федак, яко дорадник правний і Вп. п. Юлія Танчаковска, яко настоятель-ка інституту. Тому осьмілюємо ся відозва-ти до Вас Вп. Родимці з вірою в велику вагу народної ідеї, котру заступати нам по-ручено, се є оборони наших найбільших скарбів — нашої мови, історії, наших пра-дїдних звичаїв, словом нашого народного духа на поли шкільництва — і в імені тої ідеї надїємо, що не відкажете нам Вашої помочи через придбанє вихованиць до ді-вочого інституту.

(Покликуючись на оповіщенє що до ближших условій принятя, просимо поданя надсилати до 24. н. ст. серпня 1899 на руки Вп. п. Герміні Шухевичевої, дирек-торки економїчної інституту, ул. Собіщини ч. 7. — Спис принятих уже панночок опо-вістити ся пізнійше).

3 головного Видїлу Руского Товариства педа-гогічного у Львові.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6:20	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
6:50	з	Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		1:55	6:15	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
7:10	з	Зимної-води		2:08	6:30		дв. Підзамче
7:40	з	Янова		2:45	6:30	до	Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
7:55	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:30	8:45	до	Кракова (Відня, Варшави), Стружа
7:44	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
8:05		на дв. головний		9:25	до	Янова	
8:15	з	Сокаля, Рави рускої		9:35	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
1:30	9:00	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:53		дв. гол.	
11:15	з	Ярослава і Любачова		10:10	до	Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова	
1:50	11:55	з	Іцкан, Чернівців і Станиславова	12:50	до	Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і свята	
1:01	з	Янова		2:15	до	Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята	
1:40	зі	Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		9:45	до	Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:20	5:15	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:05	до	Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів	
2:35	5:40		на дв. голов.	3:15	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер. вкл.	
	5:55	з	Сокаля, Белзця і Любачова	3:20	до	Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
				3:26	до	Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
				5:25	до	Брухович	
						до	Ярослава
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з	Кракова (Відня) Самбора, Хирова	5:21	до	Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з	Іцкан, Сучави	6:40	до	Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з	Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до	Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	7:58			7:00	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	з	Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:10	до	Сокаля і Рави рускої	
	8:14	з	Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:20	до	Тернополя дворець головний	
	9:21	з	Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:42		дв. Підзамче	
	9:55	з	Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту	7:47	до	Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
12:30	10:10	з	Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	8:35		1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	10:08	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	9:10		1. чер. до 20. жов. в нед. і св.	
	10:25		на дв. голов.	2:36	10:40	до	Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	10:30	з	Лавочного (Пешту) Хирова	10:50	до	Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	12:10	зі	Скольного, Калуша	11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний	
	3:05	з	Підволочиск на дворець Підзамче	11:32		дв. Підзамче	
	3:30		на дворець головний	4:10	до	Кракова (Відня, Берліна)	
2:16	6:00	з	Кракова (Відня), Самбора, Сянока	5:50	до	Брухович від 7. мая до 10. вересня	

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

2 купує і продає
всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшим кур-
сі дейнім не числячи ніякої
провізії.

Вдова по сьвященику

пошукує

двох учеників з народних шкіл

на помешканє з віктом.

Зголошеня письменні приймає з гречности Адміністрация часописи «Руслан».

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского житя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міського побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в I. актї опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські внаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых агневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	}	206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „		
Фонд основний	45.000 „ — „		
Резерва спеціальна	842 „ 40 „		

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Днѣстра» приймає Банк красивий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту «Днѣстеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 2% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентовава від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстрѣ». Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4

0

АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3

1

0

АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иньші находячі ся в обїгу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

Видає і відповідає за редакцию: Лев Лопатинський. З друкарні В. А. Шийковського.